

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

In dienst van het koninkrijk: Beroepsontwikkeling van hervormde predikanten in negentiende-eeuws Nederland

Bos, D.J.

Publication date
1999

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Bos, D. J. (1999). *In dienst van het koninkrijk: Beroepsontwikkeling van hervormde predikanten in negentiende-eeuws Nederland*. Bert Bakker.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

DANKWOORD

Als Abram de Swaan, *salvis titulis*, mij jaren geleden niet had gevraagd wat ik het liefste zou onderzoeken, had ik dit boek nooit geschreven. Over dat schrijven echter heb ik zo lang gedaan dat hij zijn vraag misschien is gaan berouwen. Ikzelf heb mij altijd gelukkig geprezen met juist dit onderzoek bij deze hoogleraar. Hij beïnvloedde het door de ideeën die hij me aanreikte maar vooral door de stijl — niet slechts van schrijven — die hij me ten voorbeeld stelde. Ik vlei mij met de hoop dat hier iets van zal blijken.

Mijn liefde voor de sociale wetenschap werd gewekt door Gert Hekma, die ik leerde kennen als een belesen, eigenzinnig en gastvrij docent homostudies. Met veel plezier ook denk ik terug aan mijn leeronderzoek bij de onfortuinlijke studierichting 'Filosofie en Maatschappijwetenschap', met Gerard de Vries, Annemarie Mol en Marion de Boer. Wat ik aan moest met mijn hoofdvak, godsdienstwetenschap, leerde ik van Yme Kuiper. Hoewel ik allengs meer zijn student en zijn assistent werd, ben ik blijven leren van Hans Kippenberg, Lourens van den Bosch en Hans Witte. Onder de montere leiding van F.R.J. Knetsch ontdekte ik hoe kleurrijk kerkgeschiedenis kan zijn. Eenmaal ATO heb ik vooral geprofiteerd van hetgeen Aart de Groot mij op zijn mateloos bescheiden wijze aan de hand deed. Ook Maarten Aalders gaf goede raad.

Mijn verdere vorming vond plaats in de Amsterdamse School voor Sociaal-wetenschappelijk Onderzoek (voorheen PDIS). De wekelijkse colloquia en de cursussen van Hans Blom, Piet de Rooy, Siep Stuurman en (in de letterenfaculteit) P. Gay openden vergezichten maar ook gaven deze docenten gericht advies, net als P. Bourdieu en A. Silver. Een heel aandachtig lezer betoonde zich Joop Goudsblom, die mij met subtiele aanwijzingen op koers hield. Na mijn promotor was er geen die zo veel hoofdstukken las als Peter van Rooden. Het werken als zijn assistent bleek niet alleen goed voor mijn humeur maar ook voor mijn eigen onderzoek.

In de Amsterdamse School kwamen en gingen promovendi maar wie bleef was, gelukkig, José Komen. Van haar, van Annelies Dijkstra, Miriam May en

Hans Sonneveld heb ik de laatste jaren steeds meer steun ondervonden. Verder noem ik mijn klasgenoten Maruska Švasek en Oussama Cherribi en mijn kamergenoten Han Israëls, Birgit Gruisen en Ido de Haan. Met laatstgenoemde en met Stefan Dudink deelde ik zelfs wekenlang een tentje — en ben ik toch nog bevriend. Commentaar op mijn werk kreeg ik vooral van de leden van de onderzoeksgroep ‘Sociogenese en psychogenese’. Niemand refereerde zo vaak en zo vriendelijk als Geert de Vries. Van de overige leden noem ik Annet Mooij, Ine Vanwesenbeeck en Sonja van ’t Hof, mederedacteuren van het onvolprezen kwartaaltijdschrift *Psychologie & Maatschappij*. Dankzij Sonja vond ik een wereldbaan als *text shrinker* bij het *Maandblad Geestelijke volksgezondheid*.

Mijn overgang naar de sociologie ging gepaard met een verhuizing. Ik ben blij dat dit geen afscheid betekende van Nico van der Wijk, Joep van Dijk, Marten Hidma (die mijn Engelse samenvatting corrigeerde), Marion de Boer en Hermen Grasman (die de uitnodiging vormgaf), Henk Leegte, Mieke Klijn en Beate Rose. Bas Nielen heb ik eigenlijk pas in Amsterdam leren kennen, net als Wils van der Ven en, niet in de laatste plaats, Peter Hey. Hun vriendschap is me steeds liever geworden, ook de dagelijkse aan- en tegenspraak van mijn bovenstebeste bovenbuurman Peter Schat. Anders van aard waren de gesprekken met P.M. Rood, die veel geschikter bleek dan ik had gedacht.

De voortgang van mijn project werd door haast niemand zo belangstellend gevolgd als door mijn lieve ouders. Ik zal niet zeggen dat hun aandacht mij altijd welkom was maar ik voel me bevoorrecht dat zij konden volgen waar ik aan werkte. Ik verheug me erop, hun te kunnen tonen wat ik gedaan heb met het vele dat ik van huis uit heb meegekregen. Het nauwst bij mijn werk betrokken was, jarenlang, Arthur van den Noort. Hij keek avond aan avond tegen mijn achterhoofd aan, vergezelde me naar de smoezeligste antiquariaten en las menig stuk van het boek in wording. Nu het af is, is het uit — maar blijft mijn erkentelijkheid. Vandaar dit laatste woord: aan mijn ouders en mijn ex.